

1890, mere end nødvendigt, bl. a. fordi vi ikke vilde spolere noget af Genkendelsens Glæde for den ærede Minister. Vi ønskede, at han i saa høj Grad som muligt maatte genkende sit eget Forslag, og da dette Punkt var et underordnet Punkt, lode vi det staa. Men efter Ministerens Udtalelse om, at han vilde have genkendt Forslaget ogsaa med en Ændring her, og at, hvis han overhovedet skulde gaa ind paa dette Forslag, maatte Fordringen om hemmelig Afstemning indføres, skal jeg sige, at vi ere overordentlig villige dertil. Ærede Medlemmer kunne godt stemme for vort principale Forslag, thi i Henhold til Ministerens Erklæring vil der, hvis Sagen bliver gennemført, til 3die Behandling blive stillet Forslag om at ændre dette Punkt.

Den højtærede Minister sagde, at naar jeg havde talt om, at Grundtvigs Tanke i Øjeblikket hævdedes dels af det ærede Medlem for Verninge, dels af Socialdemokratiet, var det kun Ord. Han gik imidlertid ikke ind derpaa, han prøvede ikke med et eneste Ord at indvende noget mod min Paastand. Han prøvede ikke paa at benægte, at det var sandt, hvad jeg havde sagt, at Grundtvigs kirke-politiske Testamente var Præsteløftets Afskaffelse, og det i den Grad, at Grundtvig i Tresserne paa det bekendte Vennemøde erklærede, at hvis man ikke opfyldte hans Testamente paa dette Punkt, vilde den Livsbølge, han satte i Bevægelse, ebbe ud i Løbet af en Menneskealder. Ogsaa her viste Grundtvig sig som den Profet, han var. Det fremgaar af disse Forhandlinger mere end noget andet, nu da man ikke vil opfylde Grundtvigs kirke-politiske Tanke om at udskyde Præsteløftet, men endog vil udvide det til at gælde en hel Mængde, som ikke ere Præster. Den ærede Minister har ikke henvendt et Ord til mig om dette Punkt. Han kan nu heller ikke nægte, at Grundtvigs Program bestod i at løse Baandene mellem det kirkelige og det verdslige og snarest muligt faa gennemført en Lov om borgerligt Ægteskab, Jordefærd og Navnegivning. Den ærede Minister vil heller ikke kunne benægte, at Grundtvig i Folketingssalen har kæmpet mod næsten alle i Salen den Gang for den religiøse Undervisnings Udskillelse fra Skolen. Han vilde have den religiøse Opdragelse bort fra Skolen og henlægge den til Hjemmene og Menigheden. Alt dette staa paa vort Program, og det var Grundtvigs Program i Folketinget og ude i Landet. Det har den ærede Minister end ikke gjort Forsøg paa at imødegaa.

Han fremkom blot med nogle almindelige Bemærkninger, Ord, der ikke dækkede over nogen Kendsgerning. Den ærede Minister har ikke været i Stand til at imødegaa, hvad jeg sagde. Jeg opfordrer den højtærede Minister til at tage en Kamp op med mig paa dette Punkt. Jeg skal, hvis det kan passe ved 3die Behandling, og hvis Formanden tillader det, være villig til her fra dette Sted imod Ministeren at dokumentere ud fra Grundtvigs Skrifter, ved Henviisning til dem, ved Udtog af dem, at jeg har Ret og Ministeren Uret. Jeg ved ikke, om den højtærede Minister modtager denne Udfordring. Jeg staa ved den.

Formanden: Akademiske Forhandlinger ville dog ikke kunne finde Sted her i Salen.

Borgbjerg: Saa maa vi altsaa henlægge en saadan Fejde til et andet Sted. Jeg er stadig villig til at føre den, hvis Ministeren vil gaa ind derpaa.

Jeg skal endnu en Gang opfordre ærede Medlemmer til at stemme for de Ændringer, som ere stillede fra vor Side, men i øvrigt vil jeg henstille til dem, at de udstemme § 18, og hvis de ikke kunne slutte sig til vor Ændring og maaske heller ikke til den Ændring, det ærede Medlem for Verninge har stillet til § 5 om Erklæringen, at de da i ethvert Tilfælde stemme Udvalgets Flertals Ændring ud og lader Ministerens Ordlyd staa uforandret, saa at vi inden 3die Behandling kunne faa Klarhed over, hvorledes denne Ændring kan forstås juridisk. Nu er der et syndigt Virvar paa dette Omraade.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Jeg har ikke nogen Trang til i denne Sag at begynde en Diskussion om Grundtvigs Skrifers Indhold. Det vilde føre alt for vidt, og det vilde spille en hel Mængde Tid. Det var ogsaa Grunden til, at jeg i Gaar ansaa det for unødvendigt at imødegaa det ærede Medlems Udtalelser om, at nu havde han og hans Meningsfæller taget Grundtvigs Tanker op. Jeg tror, at denne Udtalelse er i og sig selv saa grell, at den ikke behøver nogen Imødegaaelse. Det ærede Medlem mente, at Grundtvigs Testamente indeholdt Præsteløftets Afskaffelse. Jeg skal ikke komme ind derpaa, men blot bemærke, at Spørgsmaalet om Præsteløftets Afskaffelse ligger aldeles ikke for ved denne Lejlighed, heller ikke Spørgsmaalet om borgerligt Ægteskab eller borgerlig